

TAMPEREEN KAUPUNKI

Tampereen kaupungin työllisyysmalli & työllisyyskriteerit hankinnoissa/ raitiotiehanke

Vastuullisella työllisyshoidolla kestäviin ratkaisuihin, työelämälähtöisyys, tavoitteellisuus ja kumppanuus keskiössä

Palveluyksikön johtaja Mika Itänen
Tampereen kaupunki

Tampereen työllisyydenhoidon periaatteet pähkinänkuoressa

Ydinasioita:

I Vastuullista ja vaikuttavaa: tuloksellisuus , asiakaslähtöisyys ja kestävät ratkaisut: pysyvämpi työllistyminen, tutkintotavoitteellinen koulutus ja työelämävalmiuksien edistäminen.

II Työelämälähtöisyyttä ja osaamista vahvistetaan. Ammatillisen koulutuksen ja elinkeinoelämän kanssa yhteistyötä lisätään.

III Kumppanuus ja hyvä verkostoyhteistyö edistävät osaltaan hyviä tuloksia. Tampere on k-seudun yhteistyöverkostossa.

IV Osaava henkilöstö ja kehittäminen:

- Tampereen kuntakokeilun parhaat käytänteet vakinaistettu 2016 alusta: mm. yhteinen palvelutarpeen arviointi sekä yrittäjäyys ja työhönvalmennuspalvelut
- Tampere on mukana 6aika/Tuttu-projektissa 2016-17: palvelumuotoilu ja sähköiset palvelut
- Typan pulssi/ Celkee-työkalu käytössä johtamisvälineenä: tavoitteellisuus, yhteistyön sujuvuus, läpinäkyvyys ja henkilöstön aktiivinen osallistaminen vaikuttamiseen
- Uusia avauksia vireillä: mm. työllisyyskriteerit hankinnoissa.

•Kv. 14.12.2015: Työllisyydenhoito osa kaupungin elinvoimakokonaisuutta.

Strategiasidonnaisuus:

Visio: Meille on tärkeätä vastuullinen, vaikuttava työllisyydenhoito ja yhteinen onnistuminen.

- Typan suuntaviivat 2015-20-strategia-asiakirja. Laadittu Tampereen kaupunkistrategian tavoitteiden pohjalta.

Tavoitteet ja asiakastarpeet

- Kaupungin työllisyydenhoidon palveluiden (Budjetti: 11 972 M € + työmarkkinatuen kuntaosuus 31 348 M € = 43 320 M €. Henkilöstömäärä 65 htv + 5 palkkatukilaista.) tavoitteena on auttaa niitä, jotka tarvitsevat tukea työllistyäkseen.
  - Työttömyys on pitkittynyt ja omatoiminen työnhaku tai sähköiset palvelut eivät riitä, myös nuoret työttömät ja maahanmuuttajatyöttömät
  - 1.4. 2016 lukien asiakkaina myös vastavalmistuneet
- Työttömien tilanteissa ja palvelutarpeissa on suuria eroja
  - Osalle riittää pieni tuuppaus, toiset tarvitsevat pitkiä ja monista palveluista koostuvia palveluketjuja
  - Osalle työttömistä työnhakijoista työllistyminen normaaliin palkkatyöhön on epätodennäköistä

Työvoiman saatavuuden ja toimivien työmarkkinoiden edistäminen – osaamisen vahvistaminen, syrjäytymisen ehkäisy ja aktiivisen kansalaisuuden tukeminen – työttömyyden kustannusten hillintä

Yhteistyötä ja synergiaa kehitettävä edelleen akselilla: työllisyyspalvelut – koulutuspalvelut – elinkeinopalvelut ja yritykset .

Työllisyyttä edistävät palvelut/ työllisyydenhoidon toimijat, nykytilanne

Työllisyyspalvelut on organisoitu Tampereella osaksi elinvoimakokonaisuutta. Asiakasvolyymit: n. 5000 asiakasta/ vuosi on työllisyyspalveluiden piirissä.

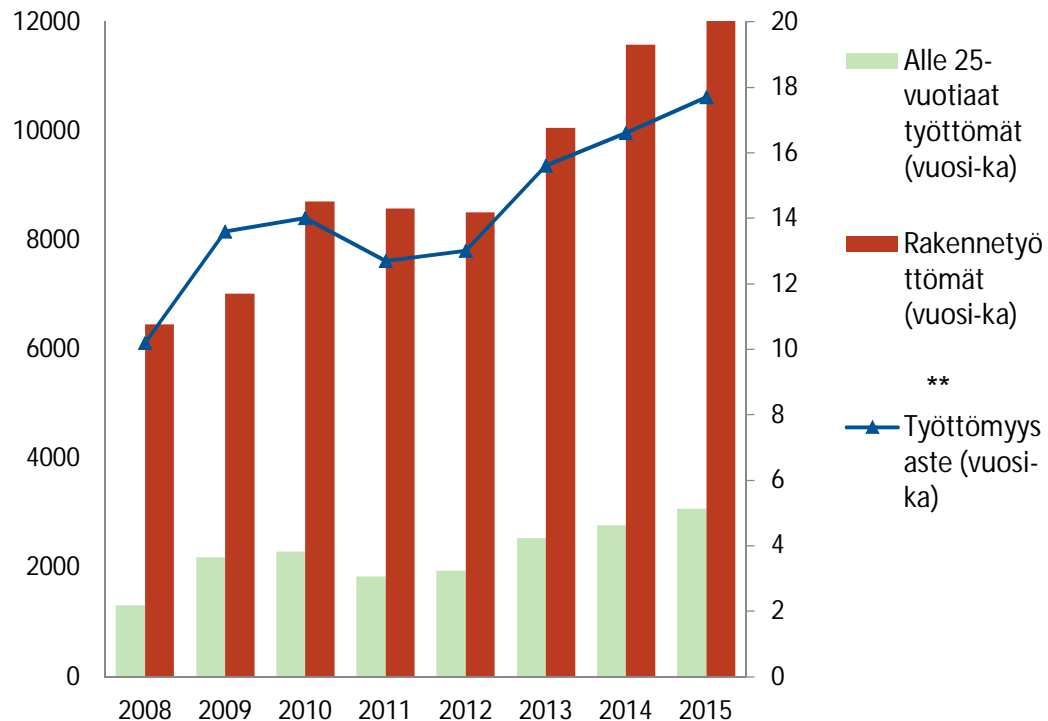
- Tuloksia v. 2015: asiakasmäärä 4625, joista oli uusia 2613. Palvelun päättäneistä asiakkaista töihin ja koulutukseen: 39%. Työnantajakumppaneita: 722. Asiakastyytyväisyys: ka. 4,3/ 5,0.

Trendi: Kuntien vastuu on ollut merkittävässä kasvussa koko 2010-luvun.

- Vireillä: kunnallisen työllisyydenhoidon pilotointi (Tanskan mallin mukaisesti, työssäkäyntialueittain) 2017-18?
- Suomessa elinkeinoelämän rakennemuutos 2009- ja heikko talouskasvu → haastava työttömyystilanne, työttömyys keskittyy yhä enenevässä määrin kaupunkiseuduille, joissa toisaalta on myös parhaat mahdollisuudet vastata ko. haasteeseen vahvana kasvualueena.

Tampereen tilanteesta

Nuoriso- ja rakennetyöttömyyden kehitys

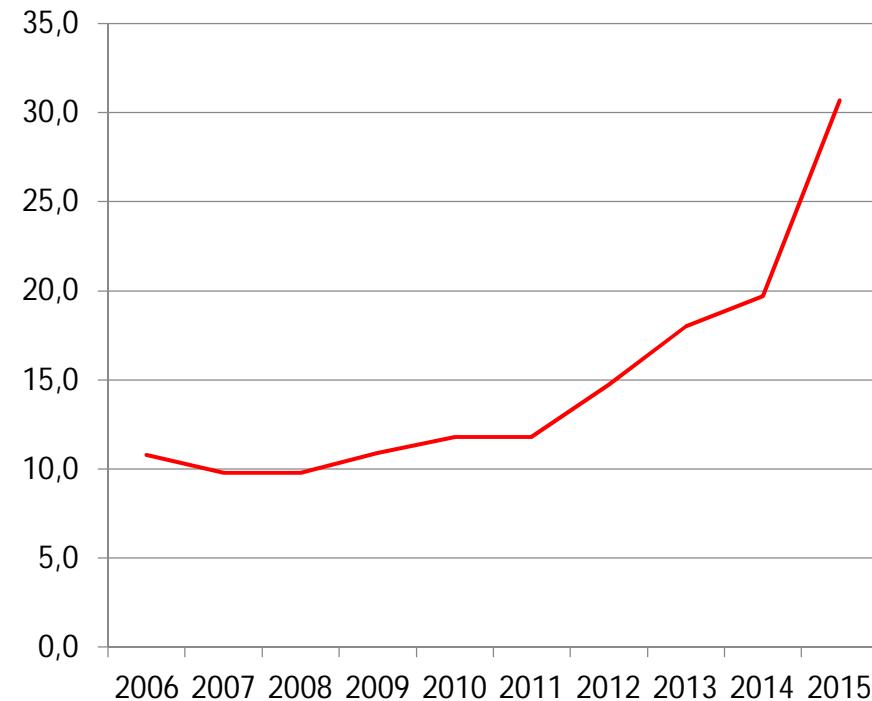

** rakennetyötön = pitkäaikaistyötön, rinnasteisesti pitkäaikaistyötön, toimenpiteeltä työttömäksi jäänyt, toimenpiteeltä toimenpiteelle siirtynyt

Pitkäaikaistyöttömyys 3/2016: Tampere 7.666, Pirkanmaa 13.316. On enemmän kuin v. 1990.

Nuorisotyöttömyys: Tre 3.1113 (20% ikäluokasta), oli suurimmillaan 6/2015.

Työmarkkinatukikustannukset, 2013: 18 milj. €, 2014: 20 milj. €, 2015: 30,7 milj. €

Työttömyysaste 3/2016:

Tampere 17,9 %, Pirkanmaa 15,4 %, koko Suomi 13,3 %

Työttömiä Tampereella 20.426, Pirkanmaa 37.430.

- Korkeimmillaan 12/2015, jolloin työttömiä oli 39.857.

Raitiotiehanke on toteutuessaan myös merkittävä työllistäjä

- Raitiovaunuhanke suurena investointina on toteutuessaan myös erittäin merkittävä työllistäjä sisältäen työmaan lisäksi välilliset työllisyysvaikutukset rakennustuotteiden ja rakentamiseen liittyvien palvelujen tuotannossa.
- Isoilla investoinneilla ja niiden työllistävyydellä on iso merkitys haastavaan työttömyystilanteeseen Tampereen kaupunkiseudulla.
- **Myönteiset työllisyysvaikutukset ovat olennainen osa raitiotiehankeessa.**
- Vireillä: Työllisyyskriteerit mukaan allianssin raitiotiehankeeseen?
  - Työllisyyskriteerien käytöstä hankinnoissa ja sopimuksissa on mm. Hollannista saatu hyvin rohkaisevia kokemuksia.
  - Suomessa isoista kaupungeista mm. Espoossa on käytetty työllisyyskriteerejä innovatiivisesti hankinnoissa.
  - Tämä olisi tarkoituksenmukaisesti toteutettavissa myös osana raitiotiehanketta.

Työllisyyskriteerit systemaattisesti käytössä Hollannissa: case Rotterdam ja Return on Social Investment

- ▶ Suur-Rotterdamian alueella julkisia hankintoja vuosittain n. 1,2 miljardin €:n edestä. Noin 85 % tästä kilpailutetaan. Kaikki yli 15 000 euron arvoiset hankinnat kilpailutetaan.
- ▶ Sosiaalisten kriteerien käyttö hankinnoissa (SROI) on hyvin systemaattista. Toimii hyvin ja tällä on merkitystä työllistämisen kannalta. Monet yritykset haluavat mukaan kilpailutukseen. Ei koske vain tiettyjä aloja, vaan hyödynnetään hyvin laajasti hankinnoissa myös euromääräisesti suurissakin. Kilpailutuksissa huomioidaan sosiaaliset kriteerit.
  - Sopimuksilla yritykset otetaan mukaan sosiaalisiin perustein työllistämiseen. Samalla poistuu lakivelvoite 5%:n palkkatukityöllistämisestä, jos yritys mukana näin työllistämässä.
- ▶ Tarjouspyyntöasiakirjat sisältävät sosiaalisen lausekkeen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tietty %-osuus sopimuksen arvosta käytetään sosiaaliseen työllistämiseen.
  - Esimerkiksi 1 000 000 euron kokonaishankinnasta käytetään vaikka 10 % (100 000 euroa) työllistämiseen sosiaalisiin perustein. Taustalla valtion päätös vuodelta 2011. Alkuvaiheessa sosiaalinen lauseke oli 5 %, nyt taso voi olla enemmänkin, jopa 15-20%.

Työllisyyskriteerit hankinnoissa, Rotterdam -kokemuksia

- ▶ Työllisyyskriteerien käyttö hankinnoissa ja palvelusopimuksissa on systemaattista. Liittyy keskeisesti yhteiskuntavastuuajatteluun ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseen.
- ▶ Julkisissa hallinnoissa huomioidaan sosiaalisen työllistämisen tarpeet ja tarjouspyyntöasiakirjoihin sisällytetään sosiaalisen työllistämisen lausekkeet. Käytännön toteutus sovitaan tarkemmin palvelusopimuksissa.

LYHYESTI:

- ▶ Julkinen sektori ja yritykset ovat yhdessä mukana toteutuksessa: tavoitteena on löytää työmahdollisuuksia työttömille ja että palvelut toteutetaan työnantajalähtöisesti niin että työnantajat saavat sitäkin kautta osaavaa työvoimaa tai harjoittelijoita kysynnän mukaan.
  - Fokus on työnantajissa. Monta työnantajaa voi rakentaa myös yhdessä kokonaisuuden: esim. 2 kk työllistetty tekee tiettyjä töitä yhdessä yrityksessä ja sitten 3 kk toisessa.
- ▶ Julkisten hankintojen avulla luodaan työmahdollisuuksia työttömille työhakijoille. Tuloksena vuosittain on noin 1900 työpaikkaa Rotterdamin alueella.

Työllisyyskriteerit mukana raitiotiehankkeessa 2017-.

- Pohdintaa mahdollisesta toteutustavasta

1/2

Tavoite määritellään hankinta-/ palvelusopimukseen: työllistettyjen määrä raitiotiehankkeessa: esim. vähintään 25 henkilöä/ vuosi , kuitenkin enintään 10 % htv-kokonaisuudesta. Vaikuttavuutta seurataan.

Kaupungin työllisyydenhoidon palveluyksiköstä tukea onnistumisessa, mm.:

- Valmennustuki työkokeilijalle/ palkkatukilaiselle/ oppisopimustyöllistetyille ja työmaan nimeämälle ohjaajalle.
- Paperityössä tuki, kun haetaan palkkatukea / työkokeilua. Tehdään helpoksi.
- Rekrytointiapua, käytännössä työttömistä työnhakijoista osaajan etsimisessä apua/ tarjoaminen työmaalle. Vastavalmistuneista kokeneisiin.
- Tampereen työllistämistuki kattamaan yrityksen osan palkkaosasta, siinä tapauksessa jos valtion työllistämistuki ei kata sovittua %-osuutta.
- Palveluyksiköstä yhdyslön nimeäminen ratikkatoimijoiden suuntaan.
- Lisäksi mahdollisesti toteutettavissa innovointiryhmä (jäsen työtön, mutta kokenut osaajaryhmä/ hyvän koulutuksen omaava) yhteistyössä TreStart -palvelukonseptimme kanssa, jos yrityksellä kehittämisessä tarvitaan apuja. Työllisyysyksiköstä ko. innovaatioryhmän ohjaus. Voisi vaihtoehtoisesti tällä osin korvata työllisyyskriteeriä.

Työllisyyskriteerit mukana raitiotiehankkeessa 2017-.

- Pohdintaa mahdollisesta toteutustavasta

2/2

Ratikka-allianssilta/ alihankkijalta puolestaan edellytetään:

- ennalta sovittu määrä työllistettyjä (esim. palkkatuella tai työkokeilulla) otetaan työmaalle
- oma osuus työllistetyn palkkauskustannuksista, enintään tietty % -osuus tai sovittu euromäärää, esim. enintään 50% työllistettävän palkkauskustannuksista, kun valtion palkkatukiratkaisu mukana
- ohjaajan nimeäminen työmaalla (perehdytys ja valvontavastuu, työllistetyn työn johtaminen ja ohjaaminen käytännössä).
- volyymien ja vaikuttavuuden seuranta ja yhdyshenkilö allianssista/ yrityksestä kaupungin työllisyshoidon palveluyksikön suuntaan.

Tavoitemittarin määrittelemine ja mahdollinen bonusjärjestelmä liittyen vaikuttavuuteen.

- Esim. työllistyminen yritykseen työkokeilujakson tai palkkatukijakson jälkeen. Mahd. bonus-/ palkitsemisjärjestelmä allianssilta kytkettynä tähän?

Kiitos!

